

ION BĂIEȘU

Chîțimia

piesă în două părți

www.cimec.ro

Personajele:

CHIȚIMIA I	— 40 de ani
CHIȚIMIA II	— 20 de ani
VICA	— soția lui CHIȚIMIA I — 40, iar apoi 20 de ani
PROFESORUL	— 45—50 de ani
JAPONEZUL	— 35 de ani
FILOZOFUL	— 45—50 de ani

PARTEA I

O cameră oarecare, neîngrijită și fără gust mobilată — camera salon a familiei CHIȚIMIA I. Un glasvand, deschis aproape tot timpul, desparte acest salon de dormitor, care va fi plasat în fundul scenei. În dormitor se află o oglindă, două noptiere și un pat foarte larg în care doarme, acoperită pînă peste cap cu plapuma, VICA. CHIȚIMIA I, tip cu figura decavată, vizibil marcat de o înceată și sigură degradare morală, îmbrăcat într-un halat de casă jerpelit, stă la masă, în salon, și cercetează niște hîrtii, trăgînd aprig din țigară. În acest timp, bombăne, fluieră, geme, trîntește scaunul. Vica se trezește și scoate de sub plapumă un cap acoperit cu păr roșcat, pus pe moațe. E slabă și urîtă.

VICA (cu glas suferind): Eu nu am dreptul să dorm în casa asta? (Nu i se răspunde.) Întreb: eu nu am dreptul să dorm în casa asta? Există, în general, dreptul de a dormi? CHIȚIMIA I (cu silă): Probabil că există, dar nu e scris nicăieri. Adică nu sîntem obligați să-l respectăm.

VICA: Ce vrei să spui cu asta?

CHIȚIMIA I: Nimic în plus.

VICA: De ce de nu știu cîte ore te foiești prin casă și nu mă lași să dorm? (Plînge.) Dacă tu ai avea servicii și ai munci, eu nu te-aș lăsa pe tine să dormi? Nu te-aș lăsa?

CHIȚIMIA I: Probabil că nu.

VICA: Ba da! Te-aș lăsa. Eu nu sînt ciine, ca tine! Nenorocitul!

CHIȚIMIA I (nu recepționează insulta, își vede mai departe de ale lui. Apoi i se adresează pe un ton duios): Fetiță scumpă și dulce, nu vrei tu să-mi faci o cafeluță bună și aromată, așa cum numai tu știi să faci?

VICA (se ridică din pat; nu mai e supărată pe el): Ba da. Am să-ți fac. (Își pune un capot, vine lîngă el și-l mîngîie pe păr.) Scumpul meu, iar te-ai sculat cu noaptea-n cap și iar te-ai îngropat în hîrtii. Ți-a venit

vreo idee ? (El nu răspunde.) Tu, când n-ai somn, înseamnă că ești chinuit de idei. Nici un chin nu e mai groaznic decât chinul celui care gîndește o idee. Care o gîndește sau o pîndește — tot aia. (E nedumerită că el nu-i răspunde.) Mă duc să-ți fac cafeleuța. (Dar nu se duce, continuă să pâlăvrăgească.) Azi iau salariul și am să fac diferite cumpărături, deci voi întîrzia circa o oră. Vreau să-ți fac o surpriză : să-ți cumpăr o haină pentru seară. Luna viitoare am să-ți cumpăr un pantalon și atunci poate că ieșim și noi, în sfîrșit, undeva, într-o seară. În viața ta n-ai ieșit și tu seara cu mine în oraș. Ziua nu ieși pentru că muncești, noaptea nu ieși pentru că gîndești... Poate mergem și noi la un teatru. Am auzit că se joacă o comedie foarte drăguță. A văzut-o o colegă de birou și mi-a zis c-a ris o dată acolo, în sală, și-a mai ris și a doua oară acasă, cînd și-a adus aminte. Știi ce mi-a spus tipa ? Că risul dezvoltă plămîinii, e o descoperire științifică de ultimă oră. Apropo de colegă : ieri, o colegă de birou a venit și ne-a anunțat... (Se abține să spună mai departe. El o privește lung, cu ură și dispreț.) Gata, dragul meu, știu că am spus prostii și banalități, dar am făcut-o anume ca să-ți mai alung gîndurile. În ultimul timp ești foarte chinuit și mi-e milă de tine. Mă duc să fac cafeleuța.

(Pleacă în bucătărie. Chițimia I continuă să răscolească prin hîrtii. La un moment dat găsește una și strigă.)

CHIȚIMIA I : Asta e !

VICA (din bucătărie) : Ai găsit ceva important ?

CHIȚIMIA I : Da, am găsit exact ceea ce mă interesa. Bravo ! Profesorul se va bucura nemaipomenit. E o schemă teribil de importantă. Ultima chichiță care ne ținea pe loc.

VICA (vine cu ceașca de cafea spre el, se împiedică și varsă puțin pe covor ; întîmplarea o face să încremenească de spaimă) : Am vărsat puțină cafea pe covor...

CHIȚIMIA I (și iese din minți) : Întotdeauna trebuie să verși tu cafeaua pe covor ! Întotdeauna ! Parcă ești blestemată !

VICA (dezolată) : M-am împiedicat...

CHIȚIMIA I : Și de ce trebuie să te împiedici ? Unde scrie că trebuie să te împiedici tocmai atunci cînd îmi aduci mie cafeaua ?

VICA (plînge) : Ah, Doamne, viața mea e un infern ! Toată lumea are voie să se împiedice, numai eu nu am voie ! Orice femeie de pe lume are voie să verse cafeaua, numai eu nu ! (Indignată.) De ce ?

CHIȚIMIA I (sufocat de minie) : Îți interzic să-mi pui astfel de întrebări ! Îți interzic !
VICA : Foarte bine ! Și-așa nu ești niciodată în stare să-mi dai un răspuns ca lumea. Ca să te pedepsesc, am să beau restul cafelei.
CHIȚIMIA I : Foarte bine. Eu cafea vărsată nu beau.

VICA : Cu pretențiile astea ale tale n-ai să ajungi departe. Să-ți intre bine în cap !

(Pauză. Ea bea cafeaua. El răsfoiește hîrtiile de pe masă.)

CHIȚIMIA I (inveselindu-se brusc) : Anonima pe care i-am trimis-o ieri proprietăresei și-a atins ținta.

VICA : Dar ce-ai scris în ea ?

CHIȚIMIA I : C-am văzut-o alaltăieri seara pe fiică-sa sărutîndu-se cu unul pe ploaie.

VICA : Alaltăieri seara n-a plouat.

CHIȚIMIA I : N-are importanță. Important e că maică-sa a bătut-o de-a rupt-o. Demult aveam boală pe fișita aia.

VICA : Dar ce ți-a făcut ?

CHIȚIMIA I : Nimic. Mă enervează faptul că e foarte blondă și că are niște picioare superbe. În general, femeile cu picioare superbe mă scot din minți, pentru că toate sînt infatuete. Mă întreb ce s-ar fi întîmplat dacă și tu ai fi avut picioare frumoase. Sau dacă ai fi fost, pur și simplu, frumoasă în general.

VICA (gata să plîngă) : Știi foarte bine că am fost frumoasă în general și că, dacă nu mai sînt, e din cauza ta.

CHIȚIMIA I : Dar ce ți-am făcut eu, doamne ferește ?

VICA : Mi-ai otrăvit viața ! Mi-ai otrăvit-o cu minciuni și cu promisiuni ! (Ia de pe perete o fotografie înrămată și i-o aruncă pe masă.) Uite ce frumoasă eram cînd m-ai cunoscut ! Ce picioare aveam, ce talie, ce mers ! Din cauza ta nu mai sînt frumoasă !

CHIȚIMIA I : Nu te enerva, pentru că trebuie să pleci la servici ! Salariații nu trebuie să fie nervoși. Ei trebuie să fie calmi. (Trecînd, brusc, la altă idee.) Am citit în ziar una bună : doi adolescenți au mers desculți prin zăpadă, protestînd împotriva părinților care le persecutau amorul. Amîndoi sînt acum în spital pentru aprindere de plămîni. Ce părere ai de chestia asta ?

VICA : Ai decupat-o ?

CHIȚIMIA I : Bineînțeles. Am pus-o la colecție. Colecția mea de fapte anormale a sporit masiv în ultimul timp. Studiînd-o, recent, am ajuns la următoarea concluzie : procentul de nenorociri a crescut în lume cu peste cincisprezece la sută față de anul trecut. (Pauză.)

VICA (transfigurată) : Trăiesc de două zile cu un sentiment acut. Cu sentimentul că azi trebuie să mi se întîmple ceva.

CHIȚIMIA I : Și de ce nu ți se întâmplă ?
VICA : Nu știu. Dar ziua nu e trecută. Mai e timp. În cite sîntem astăzi ?

CHIȚIMIA I : Știu, dar nu mă interesează.
VICA : Precis, azi trebuie să mi se împlinească ceva. Mi-am dat seama încă din somn. Era în mine un freamăt neobișnuit.

CHIȚIMIA I : Sper că nu aștepti nimic din partea mea.

VICA : Tu nu mi-ai dăruit niciodată o împlinire neașteptată, care să mă surprindă. Tu nu crezi în întâmplări. Tu nu știi ce rol important au întâmplările în viața omului și chiar a animalelor. Ca și cum viața n-ar fi un șir de întâmplări...

CHIȚIMIA I : Doamne, cite prostii și banalități spui tu în fiecare dimineată, draga mea ! Fii atentă, într-o zi am să ți le număr !

VICA : Nu încerca să mă intimidezi. Ade-vărul e asta : sîntem de douăzeci de ani împreună și tu nu mi-ai dăruit nici o împlinire mai de doamne-ajută.

CHIȚIMIA I : Dacă aveam, îți ofeream. Dar vezi bine că nu am. Așteaptă.

VICA : Acum douăzeci de ani, cînd te-ai întors atît de schimbat, emoționindu-mă ca pe o fecioară nevinovată ce eram, mi-ai promis că peste exact douăzeci de ani ai să-mi spui ceva. Ceva ! Îmi aduc aminte ca azi : cînd mi-ai făcut promisiunea respectivă îți străluceau ochii în cap. Erai de-a dreptul transfigurat. (Încermenește o clipă, apoi ia poșeta de pe masă, caută în ea o agendă de buzunar, o răfoiește cu febrilitate, după care scoate un țipăt și se prăbușește pe scaun.)

CHIȚIMIA I (ironic) : Despre ce este vorba, draga mea ?

VICA (își revine cu greu ; e fericită) : Presimțirea nu m-a înșelat ! Pe mine presimțirile nu mă înșală. Ah !

CHIȚIMIA I : Te-am întrebat despre ce e vorba.

VICA (se apropie de el și-l îmbrățișează) : Dragul meu, azi s-au împlinit douăzeci.

CHIȚIMIA I : Douăzeci de ce ?

VICA : De ani.

CHIȚIMIA I : De cînd ?

VICA : De cînd te-ai întors tu și ne-am căsătorit. Mai ții minte ?

CHIȚIMIA I : Țin. Și ce-i cu asta ?

VICA : Nu mă feliți ?

CHIȚIMIA I : Dacă te feliți pe tine, înseamnă că trebuie să mă feliți și pe mine, ceea ce nu e cazul.

VICA (palidă) : Nu e cazul ? !

CHIȚIMIA I (în retragere) : Nu e cazul să ne emoționăm acum, dimineată, cînd tu ești grăbită. Dacă ici leașa, diseară ieșim un ceas, două, să bem o bere, poate chiar șampanie... Vom sărbători evenimentul... Dacă dorești... eventual... ne vom și emoționa... E clar, te scot în lume...

VICA (tulburată) : Nu asta mă interesează... Azi e ziua aceea cînd ar trebui să-mi spui

ceva ! Recunoști ? Recunoști că mi-ai promis ?

CHIȚIMIA I : Ce ți-am promis ?

VICA : În scara nunții, acum douăzeci de ani, cînd eram numai noi, tu te-ai tulburat grozav la un moment dat, te-ai uitat lung la mine și mi-ai spus : „Cîndva va trebui să-ți explic ceva, dar asta mai tîrziu, peste vreo douăzeci de ani... Să-mi aduci aminte...” Mi-ai spus sau nu mi-ai spus așa ?

CHIȚIMIA I : Da, recunosc. Ți-am spus.

VICA : E ceva important ?

CHIȚIMIA I : Probabil.

VICA : Îmi spui ? Hai, spune-mi !

CHIȚIMIA I : Nu-ți spun.

VICA : De ce ?

CHIȚIMIA I (enervat) : Pentru că nu vreau !

VICA (disperată) : Ah, Doamne, Dumnezeu ! Am stat cu tine douăzeci de ani, îndurînd mizerie materială și spirituală, așteptînd ziua cînd ai să-mi spui ceva, iar cînd vine, în sfîrșit, ziua respectivă, tu refuzi ! Spune-mi măcar dacă e vorba de o mărturisire sentimentală sau indiferent de ce gen este.

CHIȚIMIA I : Da, e vorba de o mărturisire, dar în nici un caz sentimentală. Să nu te aștepti la mărturisiri sentimentale din partea mea. Una : pentru că nu pot să fac așa ceva. Doi : pentru că nu meriți.

VICA : Nu meriți ?

CHIȚIMIA I : După ce mi-ai vărsat cafeaua pe covor, evident că nu meriți.

VICA : Perfect. Ține minte cum te-ai purtat cu mine astăzi și fii atent cum am să mă port și eu cu tine în viitor. Fii atent !

CHIȚIMIA I : Îmi pare rău că te-ai supărat, dar azi nu pot să-ți spun nimic. (Vica se duce în bucătărie și-i aduce altă cafea.) Mersi. Am să-ți spun despre ce-i vorba. Fii liniștită. Dar nu acum. Nu am dispoziția necesară. Probabil diseară vom avea o discuție. Pregătește-te.

VICA : Cum ?

CHIȚIMIA I : Sufletește.

VICA : Mulțumesc pentru promisiune. Eu am să plec la servici.

CHIȚIMIA I : În curînd va sosi și Profesorul și ne vom apuca și noi de treabă. Dacă afli ceva noutăți prin oraș, te rog să nu le uiți.

VICA : Nu, n-am să le uit. Mă duc să mă îmbrac.

CHIȚIMIA I (îngîndurat) : Ascultă ! Azi-noapte tu ai dormit adînc ?

VICA : Nu prea. De ce ?

CHIȚIMIA I : Eu n-am dormit aproape deloc. Am lucrat, eram învîrtit... Ai auzit ceva zgomote de-aici care te-au deranjat ?

VICA : Nu, că glasvandul era închis.

CHIȚIMIA I : N-ai auzit nimic, nimic ?

VICA : Ba da. La un moment dat vorbeai cu cineva.

CHIȚIMIA I (tulburat) : Ai auzit ?

VICA : Da. A fost cineva pe la tine ?

CHIȚIMIA I : Altfel cu cine vorbeam ? Sau crezi cumva că vorbeam singur ?

VICA : Nu, vorbeai cu cineva. Îmi aduc aminte precis. Cine era ?

CHIȚIMIA I (evaziv) : Cineva... Un prieten vechi... A venit, pur și simplu, să mă vadă... (Pauză. Cei doi se privesc lung, încordați.)

VICA : Dacă era un prieten vechi, de ce nu mi-ai spus nimic de el pînă acum ?

CHIȚIMIA I : Pentru că a murit.

VICA : Cum a murit ?

CHIȚIMIA I : Da. A murit pur și simplu. Acum douăzeci de ani.

VICA (cu un glas alb) : Acum douăzeci de ani ?

CHIȚIMIA I : Da, acum douăzeci de ani.

VICA (perplexă și indignată) : Nemernicule ! Și mincinosule ! (Plinge.) De ce-ți bați joc de mine ? Cum ai vorbit cu el, dacă a murit ?

CHIȚIMIA I (cu dispreț) : Vai de capul tău ! Pui niște întrebări atît de timpite, că mă înfior. Mai bine taci din gură !

VICA : De ce mă insultă ? De ce preferi să mă insultă, în loc să-mi răspunzi la întrebări ?

CHIȚIMIA I (o privește lung și crunt ; apoi se aude soneria de la intrare) : Vezi că-a venit Profesorul !

VICA : Și dacă a venit, ce ?

(Plecă în baie. Intră Profesorul, alură de atlet, cu bărbîță, îmbrăcat cu o îngrijire ostentativă.)

PROFESORUL (expansiv) : Bună dimineața, domnule Chițimia !

CHIȚIMIA I : Bună dimineața, Professore !

PROFESORUL : Doamna Vica a plecat la servicii ?

CHIȚIMIA I : Nu, dar e pe cale să plece.

PROFESORUL : Excelent ! (Își freacă palmele, e foarte vesel.) Am o poftă de muncă de-mi vine să rup pietre în două. Clocoțește energia în mine ca lava într-un vulcan ! Lucrăm zece ore fără oprire ! Te simți în stare ?

CHIȚIMIA I : Nu cred. Eu nu am energia și entuziasmul dumitale. Nu mă simt prea bine. Sint palid ?

PROFESORUL : Fii calm. Arăți ca un brad. Am să-ți fac o comunicare importantă. (Confidențial.) M-am văzut cu Japonezul ascăr. Trebuie să grăbim treaba. Tipul nu mai poate aștepta.

CHIȚIMIA I : Să grăbim.

PROFESORUL : Să grăbim, desigur, dar... (În șoaptă.) Mai am nevoie de bani. Am nevoie de încă două mii de lei pentru materiale. În plus, am cheltuit ascăr cu Japonezul două sute patruzeci și opt de lei la restaurant. Individul a mâncat două mușchiuri tartare și a băut numai whisky american, de patruzeci și șase de lei suta de grame. (Scoate nota și i-o arată.) Avem nevoie de bani.

VICA (vine din baie, îmbrăcată pentru plecare) : Nu mai dau nici un leu, domnule Profesor ! Să vă fie clar !

PROFESORUL : Bună dimineața, scumpă doamnă ! Dar să știți că arătați excelent.

Aveți o față odihnită și o privire plină de sănătate.

VICA : Mulțumesc, domnule Profesor, dar vă rog să încetați de a ne mai cere bani. Nu mai avem de unde. Mai mult de jumătate din salariul meu se duce pentru această idee, inclusiv banii pe care i-am luat pe lucrurile vindute din casă. Mi-am vindut toate bijuteriile primite de la părinți, inclusiv astrahanul. Ați văzut ce frig și vînt e afară, iar eu mă duc la servicii îmbrăcată în balensaid. Nu mai dau nici un ban !

CHIȚIMIA I (amenințător) : Te rog nu te enerva, că-mi strici ziua !

VICA : Dragul meu, nu vreau să-ți stric ziua, dar asta e situația. Nu mai avem bani.

PROFESORUL : Stimată doamnă, vă rog să mă credeți că v-am înțeles perfect și că pe mine m-ați convins. Gîndiți-vă însă că, dacă nu mai avem bani pentru investiții, trebuie să oprim treaba exact cînd mai e ultimul pas de făcut. Mai avem un singur pas, înainte de a da lovitură cea mare. Japonezul așteaptă să-i dăm prototipul și să încheiem contractul. Deja și-a pierdut răbdarea. (Ridică cearșaful care acoperă un obiect ciudat, așezat pe o masă alăturată. E un tren în miniatură care staționează în fața machetei unei gări.) Uitați, sintem aproape gata. Mai avem două gări de făcut și sintem gata.

CHIȚIMIA I : Plus cîteva tronsoane la linia ferată.

PROFESORUL : Astea sînt un fleac. Traversesele există.

VICA (se apucă cu minile de cap) : Vă cred, vă cred, dar de unde bani, domnule Profesor ? De un an de zile ne tot promiteți și ne duceți cu vorba, pentru că știți să vorbiți al naibii de convingător și de abil, încît înclin să cred că sinteți pur și simplu un escroc. Iertați-mă, dar asta este impresia mea sinceră.

PROFESORUL : Doamnă, să nu vă închipuiți cumva că mă jigniti, făcîndu-mă escroc, pentru că acesta este adevărul. Ideea invenției este proprietatea domnului Chițimia, iar eu m-am aliat cu intenția clară de a-mi însuși jumătate din venitul care va rezulta din vinderea ei. Sint un escroc ! Trebuie să judecăm însă și celălalt aspect : dacă nu eram eu ca s-o pun în circulație, ideea ar fi rămas idee, iar dumneavoastră săraci toată viața. Stimată și dragă doamnă, în cîrînd vom fi bogați ! L-am și anunțat pe japonez că nu acceptăm nici o centimă sub un milion de dolari. Plătăm impozitul corespunzător și rămîne fiecare cu cîte zecile milioane de lei curați în buzunar. Sint uimit de faptul că dumneavoastră nu realizați ce șansă imensă ne pîndește.

VICA : Nu știu, domnule Profesor, nu știu. Prefer să nu mă mai gîndesc la nimic. Dumneavoastră vorbiți de milioane de lei și de dolari, iar mie îmi luați și ultimii bani din poșetă. Eu nu vreau să fiu bogată și nu vreau să fac sacrificii la nesfîrșit pentru o

pe care n-o înțeleg și în care nu am pic de încredere.

PROFESORUL : Vai, doamnă, zău că mă năimiți ! Atât timp ați mers cot la cot cu noi, ne-ați transmis entuziasmul dumneavoastră contagios, ne-ați susținut materialcește, ne-ați îmbărbătat sufletește, iar acum ne descurajați ? (O ia deoparte.) Știți foarte bine că domnul Chițimia are o fire sensibilă, șantajantă, influențabilă, plus că e și foarte leneș, pansiv, lasă-mă să te las și că atât așteaptă, o descurajare, ca să nu mai lucreze. (Confidențial.) Aflați că acum citeva zile a făcut o criză teribilă de neîncredere în el.

VICA : Adică ?

PROFESORUL : A făcut o criză ! S-a enervat, a urlat... Era să arunce cu trenul după mine...

VICA : Il înțeleg...

PROFESORUL : Și eu îl înțeleg, dar nu e cazul să ne împotmolim la mal. Dimpotrivă, trebuie să grăbim. Japonezul mă presează zilnic, i-am dat cuvîntul de onoare că în citeva zile vom fi gata. Vă rog să procurați niște bani, scumpă doamnă, avem nevoie pentru materiale. Poate faceți un împrumut la CAR, poate spuneți o minciună : o nenorocire în familie, ceva... Măcar o mie de lei...

VICA (îngîndurată) : Nu știu, domnule Profesor. Nu știu nimic. Mă duc la servicii, sînt în întîrziere. (Către Chițimia I.) Dacă ți-e foame, pentru tine e mîncare în frigider. La revedere ! (Iese.)

PROFESORUL (la mult timp după ce Vica a plecat) : La revedere, scumpă doamnă ! (Cei doi tac îndelung și privesc macheta.) Gara pe care am terminat-o ieri a ieșit excelent. În sensul că e foarte cocheta. Ar mai trebui un singur amănunt : să pictăm niște flori la ferestre. Și să sădim niște pomi pe peron.

CHIȚIMIA I (grav și solemn) : Profesoare, te anunț că s-a schimbat ceva... A intervenit ceva...

PROFESORUL : Observ. E ceva neobișnuit pe fața dumitale. Se vede cu ochiul liber. Nu mai crezi în mine ?

CHIȚIMIA I : Toată noaptea n-am închis un ochi. M-am gîndit, m-am gîndit, m-am gîndit. Dumnezeu știe la ce m-am gîndit.

PROFESORUL (cu un entuziasm forțat) : E clar. Se apropie finalul, vine victoria, vine succesul și asta îți dă o stare de neliniște. Simți cum vei fi, în sfîrșit, bogat și celebru. Ți se tulbură metabolismul. Ce te faci dacă iei premiul Nobel ? Primul român care ia premiul Nobel ! Cum vei reacționa ? Te-ai întrebat dacă sănătatea te va ajuta să rezisti la un astfel de șoc ?

CHIȚIMIA I : Rezist, nu asta e problema. Mă enervează faptul că dumneata singur recunoști că ești un escroc.

PROFESORUL : Și ce importanță are asta ? Dacă eram un om cîstît, nu ți-aș fi cerut să-mi dai jumătate din venitul rezultat de pe urma unei idei care-ți aparține. Adică,

te-aș fi ajutat dezinteresat și aș fi fost cîstît. Dar eu vreau bani, deci sînt escroc ! De ce atîta vorbărie pentru o chestie clară ca lumina zilei ?

CHIȚIMIA I : Dar nu faptul că-mi ici jumătate mă interesează. Problema e cu Japonezul.

PROFESORUL (îngrijorat) : Ce e cu Japonezul ?

CHIȚIMIA I : Adică există sau nu ? Scuză-mă că te întreb direct.

PROFESORUL : Bineînțeles că există. Aseară am luat masa împreună la restaurantul „Ambasador”. Ți-am arătat și nota de plată.

CHIȚIMIA I : Nu e suficient. Aș dori o confirmare. Adică vreau să-l văd în carne și oase.

PROFESORUL : Formidabil ! Formidabil cum am intuit cu că dorești să-l vezi în carne și oase. Aseară, la restaurant, în timp ce-și îngurgita mușchiul tartar, i-am spus Japonezului, franș : „Dragul meu, e bine să treci mîine pe la domnul Chițimia, pentru a discuta unele detalii și pentru a face cunoștință. Vizita e oarecum riscantă, dar trebuie s-o faci”. Iar el a fost de acord. (Se uită la ceas.) S-ar putea să pice din moment în moment. Pune-ți un costum. Discuți cu un om de afaceri.

CHIȚIMIA I : Nu am chef să-mi pun costumul ! Sînt la mine acasă, sînt inventator și cred că pot să-l primesc în halat.

PROFESORUL : Bineînțeles. S-ar putea să-i faci o impresie mai bună în halat. Dă-mi voie, totuși, să te pieptăn puțin. (Scoate un pieptene și-i aranjează părul.) Îmi pare rău că trebuie să ți-o spun, dar arăți mizerabil. Ai o figură elasică de frizer sau vinzător de zarzavaturi. Cred că n-o să-i faci o impresie prea bună. Adică n-o să-i vină să creadă că dîintr-un cap mototolit ca asta a ieșit o idee de geniu. Apropo, nu te-am întrebat niciodată cum și de unde ți-a venit ideea. Am ținut să fiu delicat.

CHIȚIMIA I : Nu vreau să-ți dau nici un fel de explicații. Ideea mi-a venit acum douăzeci de ani, pur și simplu. Mi-a picat în cap ca un pietroi. (Se aude soneria.) A venit Japonezul !

PROFESORUL : Mă duc eu să-i deschid. (Se duce în anticameră, unde întîrzie destul de mult. Apoi se întoarce, însoțit de Japonez, tip tînăr, elegant, cu un zîmbet permanent pe față.) Maestre Chițimia, dă-mi voie să-ți fac cunoștință cu domnul Samuki. JAPONEZUL (se înclină în fața lui Chițimia) : Incîntat.

CHIȚIMIA I : De asemenea. Dar știți deja românește ?

PROFESORUL : Știe unele cuvinte și fraze și înțelege aproape tot, inclusiv înjurăturile. Are o dexteritate la învățat limbi străine ce nu s-a pomenit. Limba română a prins-o în trei săptămîni.

CHIȚIMIA I (către Japonez) : Din ce oras sînteți ?

JAPONEZUL (speriat) : Poftim ?

CHIȚIMIA I : Din ce localitate ?

JAPONEZUL (derutat, face un mare efort ca să-și aducă aminte): Hiroșima!

CHIȚIMIA I: De-acolo, unde-a căzut bomba?

JAPONEZUL (tresare, îngrozit): Care bombă?

PROFESORUL: Atomică.

JAPONEZUL (ride): Aha! (Se tace. Moment penibil, cu zimbete convenționale.)

PROFESORUL: Domnule Samuki, deoarece știu că sînteți grăbit, ca orice om de afaceri, vă invit să studiați cîteva clipe macheta despre care v-am vorbit. (Către Chițimia I.)

Pot să-i dau explicațiile cuvenite?

CHIȚIMIA I: Te rog.

PROFESORUL: După cum v-am relatat ieri la restaurant, ideea domnului Chițimia, cu care va revoluționa transporturile din întreaga lume, este simplă la prima vedere, ca orice idee de geniu. El și-a imaginat — și e pe cale să realizeze — trenul care merge fără locomotivă. Adică trenul are o locomotivă, dar aceasta nu folosește nici un fel de combustibil. Ajutată de niște contragreutăți așezate pe roate, locomotiva pornește, inițial, dintr-o gară construită în vârful unei pante. Mergînd la vale, locomotiva își ia viteza cuvenită pentru a ajunge în gara următoare, care e așezată, de asemenea, într-un virf de pantă. De aici, pornește din nou, își ia avîntul necesar și ajunge în gara următoare și așa mai departe. Un pertuum mobile pe roate. Societățile de cale ferată care o vor cumpăra, nu au de făcut decît să-și adapteze liniile pe care vor merge trenurile respective, adică să construiască niște pante artificiale, pe care să urce gările. Peste cîteva săptămîni vom termina de construit ultimele două gări și atunci veți putea să faceți proba, apoi veți putea să luați macheta și să plecați cu ea în Japonia, pentru a o arăta trustului dumneavoastră.

CHIȚIMIA I: Nu înainte, însă, de a încheia contractul.

JAPONEZUL: Evident. Evident.

CHIȚIMIA I: Și de a ne da avansul corespunzător. Macheta mă costă pînă acum peste zece mii de lei. Plus munca fizică.

JAPONEZUL: Evident.

CHIȚIMIA I: Asupra prețului sper că nu există nici un fel de discuții. Nu lăsăm nimic sub un milion de dolari.

JAPONEZUL: Ben sur.

CHIȚIMIA I: Vorbiți și franțuzește?

JAPONEZUL: Un peu.

PROFESORUL: Domnule Chițimia, vrei să vii puțin? (Se retrag de o parte.) N-ai nimic să-l servești pe Japonez? Măcar pentru impresie.

CHIȚIMIA I: Niște vișinată. (Se duce în bucătărie.)

PROFESORUL (către Japonez, în șoaptă): Vorbește cit mai puțin și cit mai stricat. Și rinjește tot timpul.

JAPONEZUL: Păi n-am rinjit?

PROFESORUL: Dar de ce nu te-ai mirat cînd ai văzut macheta, de ce nu te-ai uluit, de ce n-ai făcut țîț? Fii atent, mai mult de două pahare nu bei, că pe urmă-ți dai în

petec. Zici că ești grăbit și pleci. La ieșire spui ceva cu avansul. Și degajat, cit mai degajat!

CHIȚIMIA I (vine cu o tavă pe care se află o sticlă cu vișinată și trei păhărele. Așază tava pe masă, apoi îi privește lung și sever pe cei doi): Va să zică...

PROFESORUL: Iui dai voie să servească? CHIȚIMIA I (nervos): Nu servești nimic! Va să zică așa, domnule Profesor, îți bați joc de mine?

PROFESORUL: Nu înțeleg.

CHIȚIMIA I: Ușa de la bucătărie era deschisă și am auzit tot.

PROFESORUL: Ce-ai auzit?

CHIȚIMIA I: Tot. Dinsul e japonez cum sînt eu papuaș. (Se îndreaptă spre Japonez și-i smulge sprîncelele.) Acum știu cine-i tipul: fiul portăresei, care s-a întors recent din pușcărie. Nu ești tu, Gicule?

PROFESORUL: Ra da. Chiar el e!

CHIȚIMIA I: Și atunci? Pentru ce ai înscenat această farsă? (Începe să plîngă.) De ce? De ce mă păcălești tot timpul? De ce-ți bați joc de mine?

JAPONEZUL (timid): Domnu' Chițimia, de ce spuneți că am ieșit din pușcărie, cînd eu...

CHIȚIMIA I (furios, îl apucă de piept): „Cînd eu...” ce? Ai fost sau n-ai fost la pușcărie?

JAPONEZUL (învinș): Ra da, dar nu recent. Cînd eram adolescent și dintr-o eroare. Recent am fost reabilitat. Vă arăt actele...

CHIȚIMIA I: Și dacă intri din nou pentru substituire de identitate? Știi cit se ia pentru asta?

JAPONEZUL: Păi domnul Profesor mi-a spus că e vorba de o păcăleală. Nu e azi întii aprilie?

CHIȚIMIA I: Nu. Azi e întii martie.

JAPONEZUL: Mie mi s-a spus că e întii aprilie și că e vorba de o păcăleală. (Fuge spre ușă, speriat.) În fond, ce-mi reproșați mie? Că nu mi-am jucat bine rolul? Ce, eu sînt actor?

PROFESORUL (către Japonez, între patru ochi): Părerea mea e ca dumneata să pleci și să-ți vezi de treburi. Am să mă explic eu cu domnul Chițimia.

JAPONEZUL (vrea să plece, dar se oprește la ușă): Păi nu mi-ați promis douăzeci și cinci de lei? (Agresiv.) Păi ce?

PROFESORUL (îi dă banii): Ia-i și du-te. Du-te dracului!

JAPONEZUL (jignit): Poftim?!

PROFESORUL: Ai auzit bine. Du-te dracului de timpit! N-ai fost în stare să înveți în trei zile o frază japoneză. Nici măcar „bună ziua”.

JAPONEZUL: Nu v-am spus dinainte că n-am memorie din cauza oreionului? V-am spus sau nu?

PROFESORUL: Gata! Du-te! (Japonezul pleacă.) Domnule Chițimia, nu înțeleg de ce te-ai enervat. Toată viața dumitale ai fost chinuit de forme. În schimb, ai dat tot

timplu cu piciorul continuutului. Ești de o bizarerie cu totul ieșită din comun. Pentru ce te îndignezi acum?

CHIȚIMIA I: Pentru că ești un escroc!

PROFESORUL: Asta am lămurit-o. E un fleac. Lasă-mă să-ți explic esențialul.

CHIȚIMIA I (înghețe o pastilă și se așază calm): Explică!

PROFESORUL: Așa după cum ai remareat, individul care a fost aici nu era un japonez autentic. Era un mic escroc, mai precis un dobitoc. Atunci de ce l-am adus? — mă vei întreba. Răspunsul e simplu: pentru că să te conving că trebuie să lucrăm mai departe. Că nu trebuie să-ți pierzi încrederea în succesul care ne pîndește. Japonezul cel adevărat există!

CHIȚIMIA I: Unde e?

PROFESORUL: Nu știu. Dar există. Nu se poate să nu existe. Japonia e țara cea mai ahtiată după idei și invenții tehnice. Orice om de afaceri japonez, aflînd despre o astfel de idee, va fi gata să o cumpere. În orice clipă poate să apară un japonez! Vine, vede macheta, se convinge și cumpără ideea. Totul e să fim gata. Ai înțeles?

CHIȚIMIA I: Și atunci cum rămîne cu înțînirile pe care le aveai cu acest japonez fictiv și cu nota de plată?

PROFESORUL: Dă-o dracului de notă de plată! O suport eu. Nu te lega de amănunte. Hai să ne apucăm de treabă. Insistă pe lingă doamna Chițimia să ne mai dea niște bani. E o crimă să ne oprim tocmai cînd sîntem la final. După ce terminăm macheta și-i facem proba, mă ocup eu de lansarea ei pe piața mondială. (Pauză. Chițimia I tace și privește în gol.) Hai, nu te prăbuși în gânduri și în pesimism, după obiceiul dumitale. De unde-ți vine predilecția asta spre meditația inutilă? Stai ore întregi cu privirea în gol. Dacă nu eram eu să te împing spre acțiune, ai fi stat tot timpul cu ochii pe tavan și ideea dumitale de geniu ar fi putrezit în sertar. Hai, la treabă! Ești la doi pași de premiul Nobel și de glorie! Ce facem? Lucrăm?

CHIȚIMIA I (îngindurat): Domnule Profesor, situația se complică. Nu vroiam să-ți spun, dar acum sînt obligat. Mi s-a întîmplat ceva extrem de grav.

PROFESORUL: Cînd?

CHIȚIMIA I: Azi-noapte.

PROFESORUL: Ce ți s-a întîmplat?

CHIȚIMIA I: E greu de explicat. Nu știu nici eu despre ce este vorba. Trebuie să mă lămuresc. Du-te și lasă-mă singur. Am nevoie de timp de gîndire.

PROFESORUL (jignit): Domnule Chițimia, dacă nici în mine nu mai ai încredere, care ți-am dovedit întreaga loialitate de care sînt capabil, atunci în cine poți să ai? Spune-mi despre ce e vorba și te scap imediat de gînduri și îndoieli.

CHIȚIMIA I: Te rog să mă lași. Am nevoie de timp de gîndire. Trebuie să mă lămuresc, să aflu despre ce e vorba.

PROFESORUL: Bine, atunci am plecat. Ai să vezi ce greu o să-ți fie să te gîndești singur. O să regreti că m-ai lăsat să plec. O să regreti. (Pleacă.)

CHIȚIMIA I: Du-te la dracu! Escrocule! După ce mi-ai luat banii, acum vrei să-mi iei și gîndurile! Lasă că mă descurc și singur. (Se plimbă prin încăpere, îngindurat. Vorbește singur.) Va să zică dormeam. M-am trezit brusc. M-am uitat la ceas. Era ora două fix. Cineva a sunat la ușă. Sau cel puțin așa mi s-a părut. Mi-am pus halatul și am deschis. Era el. N-am fost surprins, știam sigur cine e la ușă. N-a zis nimic, a intrat.

PROFESORUL (se reîntoarce, mergînd în vîrful picioarelor): Continuă. Nu te deranjez.

CHIȚIMIA I (continuîndu-și gîndul): Slab, palid, sfios, cu un zîmbet vinovat pe față. „Ce faci?” — mă întreabă. „Bine. Tu la fel?” — „Da, zice, n-am probleme”. (Către Profesor.) A fost vorba că mă lași singur.

PROFESORUL: Te-am deranjat cu ceva?

CHIȚIMIA I: Dar cel puțin stai jos! Cum să gîndesc cu glas tare, dacă dumneata stai în picioare?

PROFESORUL: Poftim, îți fac și batirul ăsta. Stau jos. Ai rămas acolo cînd el zicea: „Da, n-am probleme”.

CHIȚIMIA I: Exact. O să mă întreb cine era tipul?

PROFESORUL: Da. Cine era tipul?

CHIȚIMIA I: Un prieten cu care am făcut războiul.

PROFESORUL: Și ce e neobișnuit în toată povestea asta? De ce te alarmezi?

CHIȚIMIA I: În primul rînd, faptul că-a venit la ora două noaptea. În al doilea rînd, faptul că tipul a murit acum douăzeci de ani.

PROFESORUL: Acum douăzeci de ani?

CHIȚIMIA I: Da. Exact acum douăzeci de ani.

PROFESORUL: Și?

CHIȚIMIA I: Cum „și”? Deși de-atunci nu l-am mai văzut niciodată, azi-noapte a venit peste mine. M-a ținut de vorbă două ore.

PROFESORUL: Dar de unde știi că individul a murit?

CHIȚIMIA I: A murit sub ochii mei.

PROFESORUL: Atunci se schimbă situația. Dacă zici că l-ai văzut cu ochii dumitale murind, se schimbă situația.

CHIȚIMIA I: Un obuz i-a scos mațele afară.

PROFESORUL: E clar. Ai halucinat.

CHIȚIMIA I: Cînd? Atunci?

PROFESORUL: Nu. Aseară.

CHIȚIMIA I: Cum să halucinez, cînd eram treaz? Eram treaz-treaz. Absolut treaz. Ca să nu mai vorbesc de faptul că soția mea ne-a auzit vorbind de-alături.

PROFESORUL: E clar. Ai halucinat. Ai halucinat cu ochii deschiși și ai vorbit singur. Și mie mi se întîmplă.

CHIȚIMIA I (se ridică, furios): Domnule, dumneata ești nebun? Vrei să mă scoți din minți? Nu înțelegi că n-am halucinat?

PROFESORUL : E clar. Înseamnă că n-ai halucinat și că situația se complică. Înseamnă că cineva e pe urmele noastre. Continuă. Ce-a zis tipul, ce te-a întrebat, ce i-ai spus ?

CHIȚIMIA I : N-am vorbit nimic deosebit. Fleacuri. Exact ce discută niște prieteni vechi care se întâlnesc după mult timp : ce faci, cum o duci cu sănătatea, te-ai însurat, ai copii etc.

PROFESORUL : Cum îl cheamă ?

CHIȚIMIA I : Chițimia.

PROFESORUL : La fel ca pe dumneata ? Gîndată chestie. Cînd zici că a murit ?

CHIȚIMIA I : Exact acum douăzeci de ani.
PROFESORUL : E clar, înseamnă că n-a murit și că e pe urmele noastre. Știe că lucrăm la o invenție de valoare mondială și vrea să ne șantajeze. Din clipa asta nu mai e nici o îndoială. E vorba de un șantajist.

CHIȚIMIA I : Nu cred să fie vorba de un șantaj. Nu cred. Am fost prea buni prieteni ca să se preteze la așa ceva. A fost cel mai bun prieten al meu. Dar nu asta e problema. Problema e de altă esență : cum de-a apărut el după douăzeci de ani și de ce ?

PROFESORUL : Pentru mine totul e clar. Tipul nu e mortul, ci altul, care a luat în-lășarea lui și vrea să ne șantajeze. E un impostor.

CHIȚIMIA I (enervat) : Nu e un impostor ! E chiar prietenul meu. Sint sigur de asta. Dacă poți, ajută-mă să ies din acest impas și să înțeleg despre ce e vorba. (Răspicat.) Acest om a murit pe front, sub ochii mei, acum douăzeci de ani. De-atunci, nu l-am mai văzut. Cum de-a apărut azi-noapte la ușa mea ? Dă-mi o explicație rezonabilă. Ține seama că nu am halucinat și că soția mea ne-a auzit vorbind timp de două ore. (Pauză.) Crezi că ar fi cazul să mă adresez unui medic ?

PROFESORUL : Ce să-ți faci medicul ? Medicul o să te-asculte și-o să-ți spună : „Domnule, ori ai halucinat, ori ești nebun“. Medicii sint mărginiți, nu se ocupă decît de lucruri concrete, palpabile, n-au fantezie. Impusul dumitale e mai degrabă de ordin filozofic.

CHIȚIMIA I : Crezi ?

PROFESORUL : Bineînțeles. Adică trăiești o anumită stare supraréală și extrapersonală... rațiunea dumitale refuză o anumită realitate... realitate reală sau imaginară... este incapabilă să o încorporeze... să o digere... și atunci apare criza... spaima... simptom clasic... în sfîrșit, eu nu știu exact despre ce e vorba, nu mă pricep, dar cred că trebuie să te adresezi unui specialist cu un orizont ceva mai larg... unui psihianalist, unui metafizician... (Tresare.) Stai așa ! Am omul care te limpezeste imediat, un tip formidabil. Vrei să mă duc să-l chem ?

CHIȚIMIA I : Să nu fie tot un escroc.

PROFESORUL : Ce naiba, domnule ! Mă jignești ! E specialist cu diplomă oficială și cu

studii la Freiburg. Mă duc să-l aduc. E nemaipomenit de simpatice, o discuție cu el te calmează, te deconectează, te fortifică. Mă duc ?

CHIȚIMIA I : Stai puțin. E om de încredere ? Adică se poate vorbi cu el deschis ?
PROFESORUL : Bineînțeles. Tipul e de o discreție desăvîrșită.

CHIȚIMIA I : Dar cine e ?

PROFESORUL (oarecum derutat) : Un amic de-al meu, un...

CHIȚIMIA I : Asta am bănuț, dar ce meserie are ?

PROFESORUL : Filozof.

CHIȚIMIA I : Ce fel de filozof ?

PROFESORUL : Particular.

CHIȚIMIA I : Cum particular ?

PROFESORUL : Da, particular. Ce te miri ? Dacă există eroriți particulari, de ce să nu existe și filozofi particulari ? Tipul dă consultații la domiciliul clienților și află că se descurcă nemaipomenit, are „Trabant“ și casă la Săftica. Îl chem sau nu ?

CHIȚIMIA I : Să mai așteptăm. Să vedem dacă vine și la noapte. Dacă vine și la noapte, atunci va trebui să luăm o botărire. În orice caz, unui psihiatru n-am să mă adresez. Acum cîțiva ani am încăput, din întîmplare, pe mina unuia și, după cinci minute, gata-gata să mă interneze în halamuc pentru analize. Nu-i plăcea cum arăta privirea mea.

PROFESORUL (se plimbă prin încăperea, gînditor) : Spune-mi o singură chestiune, cu toată exactitatea de care te simți capabil : ești convins că tipul de azi-noapte nu știe absolut nimic de ideea la care lucrăm noi ?

CHIȚIMIA I (evaziv) : Știe de idee, dar nu cred c-a venit pentru asta. (Pauză.) Adică s-ar putea să fi venit și pentru asta, dar nu mi-a spus nimic. (Speriat.) Totuși, nu înțeleg cum de-a apărut tocmai după douăzeci de ani și cum a fost posibil. (Iritat.) Domnule, individul a murit în fața mea ! Ți-o declar pe cuvîntul meu de onoare și în deplină stare de sănătate mintală ! (Întinde minile.) Uite, îmi tremură mie minile vreun pic ?

PROFESORUL : Nu, dar o poveste ca asta e în stare să te bage în spital. Va să zică a murit și, totuși, a venit... E stupid ! Ce facem ? Chem doctorul sau filozoful ? Sau accepti că ai halucinat și lăsăm povestea baltă ? (Pauză.)

CHIȚIMIA I (după ce se gîndește) : Bine, du-te și cheamă filozoful.

PROFESORUL (ieșind) : Mă întorc repede. Stă pe o stradă vecină.

CHIȚIMIA I (singur) : Problema e dacă discut sau nu cu nevastă-mea chestiunea. În halul în care e de nervoasă și suspicioasă, va suporta ea adevărul ? (Se aude soneria de la intrare.) Intră !

CHIȚIMIA II (cu douăzeci de ani mai tînăr ca omonimul său, slab, palid, cu un zîmbet sfios și inofensiv pe față) : Ești singur ? Nu te deranjez ?

CHIȚIMIA I (surprinz și derutat) : Nu, dar... Tocmai trebuie să vină cineva pe la mine... CHIȚIMIA II : Atunci am să plec și poate trec la noapte...

CHIȚIMIA I : La noapte ?

CHIȚIMIA II : Am impresia că nu prea poți să dormi în ultimul timp... E adevărat ? CHIȚIMIA I : Da. Azi-noapte, când ai venit, nu dormeam.

CHIȚIMIA II : Știam că nu dormi. Am văzut lumina aprinsă... Ședea acolo unde stai acum și te gîndea, foarte trist... În ultimul timp mi-a fost dor de tine.

CHIȚIMIA I : Ce fel de dor ?

CHIȚIMIA II : Mi-a fost dor să stăm așa cum stăm acum și tu să mă întrebi ce m-ai întrebat mai înainte.

CHIȚIMIA I : Iartă-mă că te mai întreb ceva. De unde vii ?

CHIȚIMIA II : De unde să vin ?

CHIȚIMIA I : Nu știu. Te întreb.

CHIȚIMIA II : Păi ce întrebare e asta ?

CHIȚIMIA I (începe să transpire de atita încordare) : Totuși, vrei ceva de la mine ? Scuză-mă că te întreb : ai nevoie de ceva ?

CHIȚIMIA II : Ceva... Adică ce înseamnă ceva ?

CHIȚIMIA I : Nu știu. Te întreb.

CHIȚIMIA II : Vezi...

CHIȚIMIA I (își pierde calmul) : De văzut, văd. Dar de înțeles, ce să înțeleg ? Ce trebuie să înțeleg ? Explică-mi ! Nu e suficient că ai apărut deodată, netam-nesam. Care e rațiunea ? Dacă nu am rațiunea faptului, ca om normal, nu pot să mă descurc !

CHIȚIMIA II : Dar nu trebuie să te frămînti atita. Tu te frămînti și te chinui tot timpul. Nu trebuie, zău !

CHIȚIMIA I : Cum nu trebuie, cînd tu intri peste mine în casă cu acest zimbet pe față ? Explică-mi măcar acest zimbet, dă-mi măcar un sfert din semnificația lui !

CHIȚIMIA II (zimbînd) : Ce ciudățenie îți trece prin cap ! (Îl privește lung, fără să mai zîbească.) Ai o privire bolnavă, speriată și plină de întrebări... Aș vrea să te mîngîi, dar mi-e frică să nu plîngii... (Face cîțiva pași spre Chițimia I, dar acesta se retrage, speriat.) Te-ai speriat ? Ți-e teamă de mine ? De ce ? Nu trebuie.

CHIȚIMIA I : Nu mi-e teamă. Cum o să-mi fie teamă ? Ce întrebare e asta ? (Pauză.) Ziceai că ți-a fost dor de mine ?

CHIȚIMIA II : Da. Mi-am amintit tot felul de fleacuri... Cînd eram copii, de pildă, și... am salvat noi amîndoi o pasăre albă de la nec... O pasăre albă... (Suride absent.) De fapt, noi nici nu am copilărit împreună... dar o pasăre albă am salvat... așa mi-am amintit... Tu cum stai cu amintirile ?

CHIȚIMIA I (tresare ; nu l-a auzit) : Pof-tim ?

CHIȚIMIA II : Întrebam dacă te-ai mai gîndit la mine... Dacă... (Se aude soneria de la intrare. Cei doi tresar.)

CHIȚIMIA I : Pleacă ! Pleacă imediat !

CHIȚIMIA II (calm) : Pe unde ? Pe ușă ?

CHIȚIMIA I : Nu pe ușă ! Ascunde-te ! (Chițimia II se ascunde după o draperie. Intră Profesorul, însoțit de Filozof, tip aiurit, boem, neglijent îmbrăcat. În acest timp, Chițimia II iese, neobservat.)

PROFESORUL : Domnule Chițimia, am plăcere să-ți prezint persoana despre care ți-am vorbit. (Chițimia I și Filozoful își strîng mîinile.) Vă rog să luați loc.

FILOZOFUL (infatuat) : Prietenul meu, Profesorul, m-a informat că doriți să vă folosiți de serviciile mele. Tocmai plecam de-acasă, eram chemat la un caz urgent, dar el mi-a spus că dumneavoastră sînteți un caz la fel de urgent și, desigur, nu puteam să-l refuz pe prietenul meu, un om cu adevărat strălucit, care în atitea împrejurări delicate m-a servit ireproșabil. Mai mult, diusul a avut bunăvoința să-mi expună, pe drum, cazul dumneavoastră. În linii mari, desigur. Așadar, domnule Chițimia, dumneavoastră ați primit azi-noapte vizita unei persoane care a murit acum douăzeci de ani și pe care n-ați mai văzut-o de atunci niciodată. Ce aveți de adăugat în plus ? (Se ridică, îi studiază cîteva clipe ochii, apoi se așază.)

CHIȚIMIA I : Acum cîteva minute a fost din nou aici.

PROFESORUL (uluît) : După ce-am plecat eu ?

CHIȚIMIA I : Exact.

PROFESORUL : Ceva deosebit în comportarea lui ? Te văd cam tulburat.

CHIȚIMIA I : Da. Sint puțin șocat, dar îmi revin imediat.

PROFESORUL : Putem să stăm de vorbă ? Dacă nu, aminăm...

CHIȚIMIA I : Mă sînt mai bine. (Se duce, se uită după draperie, se convinge că Chițimia II a plecat și se întoarce.)

FILOZOFUL : Vă rog să-mi permiteți să conduc eu discuția. Domnule Chițimia, pentru ca să vă pot fi de un real ajutor, în sensul că să putem dezlega acest caz ieșit din comun — căci îmi permit să-l numesc așa, și am să vă explic mai tirziu de ce — vă rog să-mi povestiți pe larg, fără nici un fel de economie de detalii, cum ați cunoscut persoana respectivă și în ce împrejurări s-a produs moartea la care ați asistat. Vă rog să nu-mi ascundeți nimic, pentru că totul, absolut totul va rămîne între noi.

CHIȚIMIA I : Am să vă spun totul așa cum a fost, domnule, iar dumneavoastră să trageți concluziile. Ne-am cunoscut în timpul războiului, înainte de a pleca pe front, în curtea regimentului. El era un tînr de aceeași vîrstă cu mine, foarte palid și extrem de inteligent. Eu eram student în particular, el terminase în același an fizico-matematicile, deci eram doi tineri intelectuali, loviți de aceeași nenorocire. Am schimbat cîteva fraze și ne-am dat pe loc seama că ne vom putea înțelege. „Mergem să murim — mi-a zis el, la cîteva minute după ce ne-am cunoscut — și asta mă umple de indiferență și scîrbă“. Același lucru îl simțeam și eu. Faptul că mergeam la moarte din obligație mă umplea

de scîrbă. Nu știam exact exact incotro merg, pentru ce, și nici nu am întrebat pe nimeni. El la fel. Am stat pe front aproape trei ani, nedespărțiți, îndurînd împreună spaima, foamea, noroiul, frigul, prostia, mizeria, umilința, ura, înjurăturile, bătăile, bestialitatea și toate celelalte abjecții ale războiului. Acești trei ani de suferințe ne legaseră pînă la confuzie, devenisem o singură ființă, cu o singură existență. Ne era foame la amîndoi în același timp, în același timp ne era sete, dor sau frig, dormeam în același timp, nu mai era nevoie să vorbim, ne înțelegeam prin semne și gesturi. Un deget pus la buze, într-un moment insuportabil, însemna: „Taci, nu te văita, nu mai e mult, azi probabil vom muri“. O mină trecută peste frunte însemna: „Nu te mai gîndi, mi-ai promis că nu te mai gîndești la nimic, de ce mă pîcălești?“ Două clipiri din ochi anunțau: „Îmi vine să plîng, povestește-mi ceva ca să nu plîng“. Seara sau în pauzele dintre atacuri, ca să nu ne lăsăm timp pentru gînduri, pentru amintiri, pentru tristețe, ne spuneam povești. Fiecare spunea mereu același povești. Eu spuneam „Povestea porcului“ și „Ivan Turbinecă“, iar el „Scufița Roșie“ și „Puțul“ de Emil Gîrleanu. După poveștile mele rideam amîndoi, după poveștile lui plîngeam. Într-o zi, eram amîndoi pe o cotă, unde deserveam un tun ușor și o mitralieră. Fiecare avea groapa lui. La un moment dat, l-am rugat să facem schimb de gropi, deoarece a mea era plină cu apă, iar eu voiam să mă usuc la picioare. Am schimbat gropile și, în secunda următoare, un obuz a căzut exact peste el, adică în groapa în care fusem eu. Obuzul i-a tăiat ambele picioare și i-a desfăcut burta.

FILOZOFUL : A murit imediat ?

CHIȚIMIA I : Nu, a mai trăit un ceas. La cap nu avea nici o rană, era complet lucid, vorbea, a fumat două țigări. Între noi exista o convenție : în caz că unul sau altul avea să fie mutilat, celălalt era obligat să-l împuste. Adică am decis amîndoi să nu acceptăm să ne întorcem acasă decît întregi.

FILOZOFUL : Și ? L-ai împuscat ?

CHIȚIMIA I : Mai întîi l-am îngropat pe jumătate în pămînt, ca să nu mai simtă durerile. Toți răniții cereau să fie îngropați în pămînt pînă veneau brancardierii, pentru că pămîntul, fiind răcoros, le lua durerile. Pe urmă, el și-a aprins o țigară și mi-a spus că, în caz că rămîn în viață, să trec pe la o cunoștință de-a lui și să-i rezolv niște treburi personale, după care au început durerile. L-am întrebat dacă e cazul să chem brancardierii, dar el mi-a spus că nu e cazul. A început să urle îngrozitor, avea niște dureri așa de mari, că lua țărîna și-și umplea gura, ca să nu mai urle. Atunci i-am pus pistolul în mină, l-am ajutat să-l ducă la timp, m-am întors cu spatele și...

FILOZOFUL : Deci, cine a tras ? Dumneata sau el ?

CHIȚIMIA I : Nu mi-am dat seama exact... Adică nu-mi mai aduc aminte... Probabil

amîndoi. Dar nu asta era importantă. Important e că am auzit detunătura...

FILOZOFUL : Cine l-a îngropat ? Dumneata ?

CHIȚIMIA I : Nu. Eu a trebuit să mă retrag imediat. El a rămas singur în groapă. De atunci nu l-am mai văzut.

FILOZOFUL : Aveți de declarat ceva în plus ?

CHIȚIMIA I : Nu.

FILOZOFUL : Am să vă pun o întrebare importantă : în timpul celor două vizite pe care vi le-a făcut fostul prieten, ați discutat ceva în legătură cu acele împrejurări, adică v-a pus vreo întrebare legată de perioada războiului ?

CHIȚIMIA I : Nu. Nu m-a întrebat nimic.

FILOZOFUL : Ultima întrebare, domnule. În fășirea lui de acum este cea pe care o avea cu douăzeci de ani în urmă ? Adică e neschimbat ?

CHIȚIMIA I : Da, este neschimbat. Doar că e îmbrăcat civil.

FILOZOFUL : Într-un cuvînt, se mișcă și arată ca un om normal și la locul lui ? !

CHIȚIMIA I : Da. Ca și cum ne-am fi întîlnit întîmplător pe stradă.

FILOZOFUL (își notează cîteva date în carnet, apoi se gîndește cîteva clipe) : Mda ! În ceea ce mă privește sînt edificat. E o întîmplare tipică pentru categoria CIC.

CHIȚIMIA I : N-am înțeles.

FILOZOFUL : E vorba de categoria „Cazuri ieșite din comun“. O categorie foarte largă, în care intră inclusiv furturile zburătoare, o categorie care dumneavoastră, profanilor, nu vă spune nimic, dar care pe noi, specialiștii, ne ajută să simplificăm lucrurile.

CHIȚIMIA I : Deci eu sînt un caz ieșit din comun ?

FILOZOFUL : În această situație, da. Și nu vîd de ce vă considerați jignit ! ?

CHIȚIMIA I : Dar nu mă consider.

FILOZOFUL : Vreau să vă spun că CIC-urile, adică cazurile ieșite din comun, sînt o permanență a lumii contemporane. După calcule recente, la fiecare secundă în lume se petrec două virgulă cinci cazuri ieșite din comun, cazuri care scapă logicii obișnuite și rațiunii umane în general. Ziarele de ieri, de pildă, au scris despre un parașutist care a căzut de la cinci mii de metri cu parașutele închise și care s-a ales doar cu o fractură. În timp ce eu sau dumneata ne împiedicăm de o piatră, cădem și murim. Sau campionul acela de înot care moare înecat în cadă... Sau acel ciine căruia stăpînul îi pleacă cu avionul în altă țară și care ciine alegă cale de două mii de kilometri, traversînd un pustiu, trei riuri și o mare sărată, găsindu-l pe stăpîn. Sau o fetiță care se rătăcește în pădure și care hipnotizează cu privirea o haită flămîndă de lupi, lupi care, în loc s-o sfîșie, se lasă mîngiați și trași de urechi și de cozi de către această ființă candidă. Sau cazul celui general căruia i se pune în mîncare o porție dublă de arsenie și care nu simte nimic, pentru ca

altă dată să facă alergie din cauza unei boabe de piper și să moară. Sau de pilotul acela german căruia, în timpul celui de-al doilea război mondial, i se opresc ambele motoare în aer, este prins de o furtună care-l duce tocmai în Africa, cade în junglă, în mijlocul unui trib de canibali, tipul rămâne acolo, devine și el canibal și se proclamă șef al tribului. După douăzeci de ani vine acolo o expediție științifică, tribul o prinde, o mănincă, vine un regiment să pedepsească tribul și, cu această ocazie, fostul pilot devenit canibal află că și-a mincat propriul frate. Sau cazurile din ce în ce mai frecvente, în ultimul timp, de sinucideri la animale. Personal, țin la dispoziția oricui, cel puțin o mie de cazuri de acest fel, pe care logica actuală nu le poate explica fără să cadă în misticism sau ridicol. S-a simțit, firește, nevoia descoperirii unei noi științe sau discipline care să explice, sau să clasifice, sau cel puțin să conserve cazurile ieșite din comun. Așa se face, de pildă, că la o universitate particulară din Minesotta există o catedră CIC. S-a născut, cum vă spuneam, o nouă știință: știința cazurilor ieșite din comun.

PROFESORUL : Spune-mi, colega : la noi s-a făcut ceva în acest sens ?

FILOZOFUL : Da, dar nu pe cale oficială. (Confidențial.) Se opune Ministerul Sănătății. Peste cîțiva ani, desigur, vom intra și noi în normal. Doamna Chitîmia, am reținut cazul dumneavoastră, îl studiez astăzi, iar mâine vă dau un răspuns. Consultația vă costă nouăzeci și opt de lei și cincizeci de bani. (Scoate un chitanțier din buzunar și începe să scrie.)

CHITÎMIA I : Dar pentru ce trebuie chitanță ?

FILOZOFUL : Eu dau consultații particulare și trebuie să plătesc impozit statului. Altfel încalc legea contra veniturilor ilicite. (Îi întinde bonul lui Chitîmia I.) Actul e sfînt.

CHITÎMIA I : Vă achit cînd veniți cu rezultatul.

FILOZOFUL : Obişnuiesc să primesc onorariul la început.

CHITÎMIA I : Vă cred, dar, pînă nu vine soția, nu am nici un ban.

PROFESORUL (către Filozof) : Ai toată încrederea. Răspund eu.

FILOZOFUL (decis) : Fără bani nu plec. Mai ales e-am tăiat și chitanță.

CHITÎMIA I : Atunci așteptați pînă vine soția mea de la servicii.

FILOZOFUL : Da. Deși sint grăbit, voi aștepta. (Pauză.)

PROFESORUL (către Chitîmia I, aluziv) : O cafeuță, ceva...

CHITÎMIA I (zgîrcit) : Nimic !

(Pauză. Se aude sunetul scurt și timid al soneriei.)

FILOZOFUL : A venit soția ?

CHITÎMIA I : Nu. Soția are cheie...

FILOZOFUL (speriat) : Atunci cine ar putea fi ? Ar putea să fie el ?

CHITÎMIA I (îngrijorat) : S-ar putea... Să deschid ?

FILOZOFUL (cuprins de o panică teribilă) : Nu ! Nu ! Nu deschideți ! Cît sint eu aici, nu ! (Pauză. Soneria se aude din nou, la fel de scurt și timid. Cei trei își aprind câte o țigară. Tăcere lungă, apăsătoare.)

CORTINA

PARTEA a II-a

(Același decor. Același personaje, în aceeași poziție. Se presupune că de la terminarea primei părți au trecut doar câteva minute.)

FILOZOFUL (către Chițimia I) : Vreți să vedeți dacă a plecat...

CHIȚIMIA I (se duce în virful picioarelor spre ușă și ascultă; apoi se întoarce) : Cred c-a plecat.

PROFESORUL : I-am auzit pașii.

FILOZOFUL (se ridică) : Atunci eu am să plec, totuși, urmind să revin mai tirziu pentru onorariu. (Se aude zgomotul unei chei care se învîrte în broască.) Cine e? (Întră Vica.)

PROFESORUL (vesel) : A venit soția domnului Chițimia! Bună ziua, doamnă.

VICA (severă) : Bună ziua.

CHIȚIMIA I (surprins) : De ce te-ai întors așa de devreme? Dă-mi o explicație!

VICA : Șefa m-a văzut palidă și mi-a dat voie să vin acasă. De altfel, bănuiam că aici se petrece ceva. Cine e dînsul?

CHIȚIMIA I : Un specialist care mi-a oferit o consultație de specialitate. Trebuie să-i dau nouăzeci și opt de lei și cincizeci de bani.

VICA : Și de ce nu-i dai?

CHIȚIMIA I : Nu mă obliga să te urăsc mai mult decît sînt în stare. Scoate hani! (Vica scoate o sută de lei din poșetă și i-o dă.) Mersi. (Către Filozof.) Poftim, domnule, și oprește restul. Cînd voi avea rezultatul?

FILOZOFUL : Cel tirziu mîine dimineață.

CHIȚIMIA I : Perfect.

FILOZOFUL : S-ar putea să fiu gata chiar în seara aceasta.

VICA (către Filozof, cu ironie) : Ai intrat și dumneata în combinație?

FILOZOFUL : Nu înțeleg despre ce fel de combinație vorbiți, doamnă.

VICA : Sînteți cam mulți pentru o biată idee. Iar bani din partea mea n-o să mai vedeți! (Trece în baie.)

FILOZOFUL (către Chițimia I) : Doamna a încercat să mă umilească și eu nu vîd motivul. Cred că cineva ar trebui să-i explice că mă aflu aici la cererea clientului.

CHIȚIMIA I : Nu v-a umilit nimeni, domnule. Dacă e cineva umilit aici, acela sînt eu.

PROFESORUL : Dragul meu, nu-mi place cînd vorbești așa.

CHIȚIMIA I (aproape plîngînd) : Sînt un tip ghinionist. Exact cînd eram gata să-mi realizez ideea pentru care mă zbat de o jumătate de viață, pică peste capul meu un CIC! Nu putea să mai întîrzie măcar o lună, o săptămîină, o zi?!

PROFESORUL : Nu fi fatalist și nu te mai vîita! Succesul dumitale e asigurat! Nimeni nu-l mai poate împiedica să vină! Fii optimist! (Către Filozof.) Ți-am explicat, mi se pare, în linii mari, că domnul Chițimia, ajutat de mine, este pe cale să realizeze o invenție de o valoare fabuloasă. (Îi arată macheta.) Trenul fără locomotivă! Trenul care merge fără combustibil, din propria lui inerție, perpetuum mobile pe calea ferată! Revoluție în transporturile lumii! În cîteva zile macheta va fi gata și ideea va fi lansată pe piața mondială! Domnul Chițimia, aici de față, este un savant și va deveni o somitate. Crezi că ar putea să scape premiul Nobel?

FILOZOFUL (după ce studiază cu multă atenție macheta) : Exclus! În primul rînd, pentru că se aduce o contribuție teoretică nouă în fizica mișcării. Plus uriașa importanță practică pentru umanitate. Domnule Chițimia, sînt copleșit de ceea ce vîd și aud. Vă felicit călduros. Genială idee!

CHIȚIMIA I (îngîndurat) : Mersi.

FILOZOFUL (pe un ton scurt și confidențial) : În cazul acesta, însă, după umila mea părere, lucrurile se complică serios. Cred că nu pe mine trebuia să mă chemați, ci un detectiv.

PROFESORUL : Exagerezi.

FILOZOFUL : Aș fi fericit.

CHIȚIMIA I : Credeți că ar fi posibil să...?

FILOZOFUL : Ba încă că nu! O idee de o astfel de valoare este oricând în pericol. Un spion de profesie și-ar da și viața pentru ea. Nu v-ați pus această problemă până acum?

PROFESORUL : Eu i-am atras de la început atenția domnului Chițimia că tipul ar putea fi un impostor. De ce tocmai acum l-a apucat pasiunea pentru vizite? Iată o coincidență care sare imediat în ochi.

FILOZOFUL : Încă două amănunte care mă îngrijorează și pe care eu le-am subliniat deja în carnețelul meu de note: tipul face vizite numai când știe că domnul Chițimia e singur acasă și poartă discuții exclusiv evazive. (Către Chițimia I.) E cumva și ironic?

CHIȚIMIA I : Nu am remarcat. Dimpotrivă, uneori mi s-a părut chiar duos.

FILOZOFUL : Ca să vă înducă în eroare. De ce nu anunțați miliția?

PROFESORUL (în șoptă) : Nu e cazul. Sintem în legătură cu o firmă străină, ceea ce, evident, nu convine autorităților. Vrem să vindem ideea în Japonia, pe dolari.

FILOZOFUL : În cazul acesta, descurcați-vă singuri.

PROFESORUL : Poți să ne dai o sugestie?

FILOZOFUL : Trebuie să meditez. Din păcate, acum sînt grăbit. Mă așteaptă un client.

VICA (iese din baie și se îndreaptă spre bucătărie; către Chițimia I) : Nu vrei să iei masa, dragul meu? Am ciuperci.

CHIȚIMIA I : Nu pot. Vezi doar că am mușafiri.

VICA : Din păcate, ciupercile mele sînt limitate... (Intră în bucătărie.)

PROFESORUL (către Filozof) : Prietene, o clipă! Mai există un detaliu foarte important de care trebuie ținut seama. Acum mi l-am adus aminte și te rog să-l notezi: atît tipul respectiv, cît și domnul Chițimia au același nume.

FILOZOFUL : Care nume?

PROFESORUL : Chițimia!

FILOZOFUL : Dar cum e posibil?

PROFESORUL : Nu știu. Domnul Chițimia poate să ne explice. Poți să ne explici această coincidență, domnule Chițimia?

CHIȚIMIA I (după ce gîndește îndelung) : Pot, dar cu condiția să nu aflu soția mea.

PROFESORUL : Dacă dumneata nu vrei, nu va afla.

CHIȚIMIA I : Să vă explic. (Pauză.) Chițimia nu este, de fapt, numele meu, ci numele lui.

FILOZOFUL (tulburat) : Dați-mi voie să mă așez. (Se așază.) Continuăți.

CHIȚIMIA I : Deci, așa cum v-am spus mai înainte, după ce el a murit, eu am plecat de pe cota respectivă, lăsîndu-l în groapă. Nu știu ce s-a întîmplat cu trupul lui, pentru că eu am fost scos în aceeași zi de pe linia întîia și trecut în rezervă. Dar, ce-am descoperit peste cîteva zile, fiind în tren, în drum spre țară? ! Că eram îmbrăcat cu vestonul lui. Obişnuim, de altfel să schimbăm hainele între noi. În veston se aflau actele prietenului meu. Iar actele mele se

aflau la el. Din clipa aceea am hotărît să iau identitatea lui. Pentru toată viața.

PROFESORUL : De ce-ai făcut asta?

CHIȚIMIA I : Probabil din comoditate... Sau de frică... Cui să explici, în haosul care se crease după război, că am luat din greșeală actele unui mort? Cine m-ar fi crezut? Dacă eram luat drept spion sau criminal de război?

FILOZOFUL : În ce sens criminal de război? În sensul că l-ați sprijinit pe prietenul dumneavoastră să moară?

CHIȚIMIA I : Nu știu la ce m-am gîndit.

PROFESORUL : Deci, în momentul de față, dumneata ai o identitate falsă? Adică porți numele lui?

CHIȚIMIA I : Da! Și ce-i cu asta?

FILOZOFUL : Nu e nimic. Nu văd cu ce v-ar incomoda acest detaliu.

PROFESORUL (după o pauză îndelungă) : Ar fi posibil ca tipul să fi venit pentru a-ți cere numele înapoi?

CHIȚIMIA I : N-a făcut nici un fel de aluzie.

FILOZOFUL : Spuneați că soția nu cunoaște acest aspect?

CHIȚIMIA I : Care aspect?

FILOZOFUL : Chestia cu numele.

CHIȚIMIA I : Nu. Dar am de gînd să-i mărturisesc. Probabil că o voi face chiar astăzi. Pentru ea, amănuntul are o mare importanță. Probabil că va face o criză sau chiar ne vom despărți din cauza asta, dar n-am încotro, trebuie să risc.

PROFESORUL : Dacă e riscant, amină mărturisirea. N-are rost. Mai întîi să terminăm treaba.

CHIȚIMIA I : Așa i-am promis. Că azi am să-i spun adevărul.

FILOZOFUL : Care adevăr?

CHIȚIMIA I : Că nu eu sînt Chițimia. Sau, mai exact, că eu nu sînt Chițimia.

FILOZOFUL : Și? Cu ce-ar afecta-o asta?

CHIȚIMIA I : Păi ea a fost logodnica lui Chițimia! Adică a prietenului meu!

PROFESORUL : Nu înțeleg. Și atunci cum de v-ați căsătorit?

CHIȚIMIA I : Foarte simplu. Cînd m-am întors de pe front, m-am dus la ea acasă și m-am dat drept Chițimia. Adică drept logodnicul ei.

FILOZOFUL : Păi ea nu-l cunoștea?

CHIȚIMIA I : Foarte vag. Doar din vedere. Ea era elevă, el student, își seriau, își făceau jurăminte și s-au logodit prin corespondență. Pe urmă nu s-au văzut patru ani. Iar eu, cînd am venit, purtam barbă.

FILOZOFUL : Și ea n-a bănuțit nimic-nimic?

CHIȚIMIA I : La început avea, probabil, unele suspiciuni, îmi puneam diverse întrebări straniu, dar eu i-am interzis să-mi mai aducă aminte de trecut și am reintrat în normal.

PROFESORUL (înfiorat) : Deci, doamna Vica nu cunoaște absolut nimic din tot ce ne-ați povestit nouă? Adică faptul că nu sînteți adevăratul ei logodnic?

CHIȚIMIA I : Nu. Dar am să-i spun chiar acum. Vreți să asistați?

FILIZOFUL : Nu. Eu nu suport astfel de scene. Mă retrag.
PROFESORUL : Și eu.
CHIȚIMIA I : Vă rog să rămineți. Îmi va fi mai ușor.
VICA : (ieșind din bucătărie) : Dragul meu, nu vîi să mîncîci ?
CHIȚIMIA I : (solemn) : Draga mea, ia loc. Am să-ți fac o mărturisire importantă. (Pauză. Profesorul și Filozoful se îndreaptă spre ușă.) Eu nu sînt Chițimia !
VICA : (așezîndu-se, calmă) : Știam. Altceva.

(Chițimia I, Profesorul, Filozoful încremesc.)

CHIȚIMIA I : (învinș) : Știi ?

VICA : Da.

CHIȚIMIA I : De cînd ?

VICA : Din prima noapte. (Pauză.) În seara aceea, cînd te-ai întors de pe front, tu ai adormit imediat, frînt de oboseală, dar eu am rămas trează toată noaptea și te-am privit. Mi-erai așa de drag, atît de groaznic de greu trecuseră anii de așteptare, încît am rămas să mă conving că ești, că te-ai întors. Am stat și te-am privit. La un moment dat ai început să vorbești în somn. Vorbeai și plîngeai.

CHIȚIMIA I : Ce-am spus ?

VICA : Mai multe. M-a uimit, însă, această frază : „Dragul meu Chițimia, o să am eu grijă de toate !” Care Chițimia ? — m-am întrebat. Chițimia e el ! Deci, cum poate vorbi cu el însuși ?

CHIȚIMIA I : Minți ! Dacă știi, îmi spuneai de-atunci !

VICA : N-am fost sigură, dar dacă voiam, puteam să aflu. Crezi că n-aș fi putut să te verific ? Află că știu aproape tot despre tine. Noaptea vorbești în somn fără încetare. Trebuie să-mi pun vată în urechi ca să pot dormi. M-am astenizat din cauza vorbitului tău în somn.

CHIȚIMIA I : Ești atît de calmă, încît cred că glumești. Nu cumva joci teatru ?

VICA : Știi bine că nu mă pricep.

CHIȚIMIA I : Te întreb foarte serios, Vica, și te rog să-mi juri că vei fi sinceră : ai știut tu din prima zi cînd m-am întors că eu nu sînt Chițimia ?

VICA : Nu din prima zi, ci din prima noapte, cînd ai vorbit în somn.

CHIȚIMIA : (uluit) : Am vorbit în somn... Extraordinar ! Dacă nu vorbeam în somn, ai fi bănuit ceva ? Il imitam așa de bine ! Și mersul, și vocea, și gesturile... Plus că aveam barbă... Tu nu-l văzuseși decît de două ori în viață.

VICA : Da.

CHIȚIMIA I : Și cum ai putut să mă suporti douăzeci de ani, știînd că sînt falsul tău logodnic ? De ce mi-ai dat tot timpul impresia că nu hănuiești nimic și că ești atașată de mine ?

VICA : Există mai multe explicații. În momentul acela eram foarte singură pe lume,

foarte săracă și speriată. Adică aveam nevoie de un om în viață. Și acela erai tu, pe tine mi te oferise viața, nu-mi puteam permite luxul să te refuz. De altfel, la început erai blînd și duios, îți minte eum te uitai în ochii mei ore în șir și cum adormeai oftînd în brațele mele ? Am ținut la tine ca la hărbatul meu, deși știam că ai intrat în viața mea printr-un fals și că la un moment dat ai început să mă urăști. De ce ai început să mă urăști la un moment dat ?

CHIȚIMIA I : Pentru că așteptam mai mult de la tine. El îmi vorbea despre tine ca despre o ființă sublimă, îți citisem toate scrisorile și mă emoționam de fiecare dată, seriai al naibii de frumos și atunci mi-am zis că, dacă nu are el parte de tine, să am eu, care eram cel mai bun prieten al lui, te credeam o minune a lumii, o răsplătă pentru toate suferințele pe care le îndurasem. Pe urmă, ce să descopăr ? Că ești o simplă nevestă. Ca să nu-ți mai spun ceea ce știi și tu : că după cîțiva ani te-ai urîțit și te-ai făcut rea.

VICA : Dar la dezamăgirile mele nu te gîndești ? Plecase de lîngă mine un om extraordinar, o ființă sublimă, cu ochii albaștri, pe care-l văzusem doar de două ori, dar care mă fermecase pentru toată viața, și se întorsese în locul lui un om oarecare, banal, obosit, mediocru. Da, ești un mediocru ! El era un geniu ! Și, în plus, ai ochii căprui. Cum de nu ți-ai dat seama că o să te recunosc, cînd ochii lui erau cei mai frumoși ochi albaștri din lume ?

CHIȚIMIA I : Într-adevăr, avea ochi mai frumoși ca mine... În schimb, eu eram mai înalt...

PROFESORUL : (intervine timid) : Doamnă, iertați-mă că particip — evident, fără voia mea — la această dureroasă scenă de familie și, mai ales, iertați-mă că mă amestec. Nu încrecați să-l minimalizați în ochii mei pe domnul Chițimia, numîndu-l mediocru, pentru că eu lucrez alături de dinsul de aproape un an și știu ce idee fantastică i-a ieșit din cap.

VICA : Care idee fantastică, domnule Profesor ? Ideea cu trenurile perpetuum mobile ?
PROFESORUL : Da.

VICA : Ia întrebați-l pe soțul meu a cui este ideea aceasta. (Către Chițimia I.) A cui e ideea ?

CHIȚIMIA I : A lui.

VICA : Recunoști ?

CHIȚIMIA I : Da. Și care e acuzația pe care mi-o aduci ? Că am furat-o de la un mort ? Află că el mi-a dăruit-o ! El mi-a spus unde e proiectul și ce trebuie să fac cu el !

VICA : I-ai mai luat o lucrare ! Lucrarea aceea despre ecuații. De ce n-ai publicat-o pe numele lui ?

CHIȚIMIA I : Pentru că...

VICA : Pentru că ai vindut-o pe bani unui alt escroc, care a publicat-o pe numele lui.

CHIȚIMIA I : N-am vindut-o ! Mi-a furat-o !

VICA : Era un escroc care te-a şantajat. Iar tu, pentru că te simţeau cu conştiinţa încărcată, ai fost slab şi ai cedat. Vezi cit de multe ştiu despre tine ?

CHIŢIMIA I : Da. Dar cu cit ştii mai multe, cu atît îmi eşti mai oribilă. Puteai să-mi spui toate astea între patru ochi. Dar anume ai ales momentul cînd avem invitaţi, ca să mă umileşti şi să mă duci la sinucidere. Ei, află că nu mă sinucid !

VICA : Nu vreau să faci asta. Nu mă interesează răzburarea.

CHIŢIMIA I : Atunci pentru ce mă acuzi acum că i-am furat unui om numele, logodnica şi ideile ? De ce mă acuzi ?

VICA : Dar toate astea le-ai recunoscut chiar tu ! Tu ai vrut să scoţi adevărul la iveală ! Tu ai deschis discuţia ! Eu puteam să-ţi suport minciunile în continuare, puteam să trăiesc aşa pînă la sfîrşitul vieţii fără să-ţi spun nimic. De ce ai deschis discuţia ? De ce ? Ce s-a întîmplat ? (Pauză.)

FILOZOFUL : S-a întors Chiţimia, doamnă !

VICA (uluită) : Care Chiţimia ?

FILOZOFUL : Ei ! Adevăratul !

VICA : De unde să se întoarcă ? E mort !

FILOZOFUL : O fi mort, dar dacă, totuşi, s-a întors, ce putem face ?

CHIŢIMIA I (către Vica) : El era azi-noapte... Cu el am vorbit...

VICA (îngrozită) : Dar nu este mort ?

CHIŢIMIA I : Ba da... Cel puţin aşa cred... L-am lăsat în pămînt, sfîrtecat de un obuz şi cu un glonte în cap. Dar dinsul... (Arată spre Filozof.) ...zice că e, totuşi, posibil, să se fi întors. Dinsul are o teorie care face posibilă o astfel de întoarcere.

FILOZOFUL (panicat) : Să fie limpede : eu nu susţin faptul ca atare, ci încerc să-l explic. Am venit aici la cererea clientului. Rog a nu fi amestecat în aspectele juridice ale chestiunii.

VICA (către Chiţimia I) : Nu cumva l-ai omorît chiar tu ?

CHIŢIMIA I : Eu ? ! De ce să-l omor eu ? De unde ţi-a venit întrebarea ?

VICA : Mi-ai mărturisit într-o noapte, în somn, că l-ai ajutat să moară. Ce înseamnă a ajuta un om să moară ?

CHIŢIMIA I : A ajuta un om să moară înseamnă să fii alături de el în ultima clipă şi să-i uşurezi despărţirea de viaţă. Eu am fost alături de el.

VICA : Şi ce ţi-a spus în ultima clipă ?

CHIŢIMIA I : Să am grijă de tine.

VICA : Şi ai avut tu grijă de mine ?

CHIŢIMIA I : Din moment ce stau de douăzeci de ani cu tine...

VICA : Crezi că asta e suficient ? (Pauză.) Dar ce ţi-a mai spus atunci ? Cum vorbea ? Cum ţi-a spus să ai grijă de mine ?

CHIŢIMIA I : Să vin şi să-ţi spun c-a murit... şi să am grijă de tine... Nu mi-a explicat cum să am grijă...

VICA : Ţi-a spus el să te căsătoreşti cu mine ?

CHIŢIMIA I : Nu mi-a spus. Cum putea să-mi spună aşa ceva ? Ideea mi-a venit după ce am descoperit că purtam vestonul

lui şi că aveam asupra mea actele lui. Aveam adresa ta, fotografia ta... De fapt, mă îndrăgostisem de tine din fotografie, încă înainte de-a muri el.

VICA : Şi nu cumva i-ai dorit moartea din cauza asta ?

CHIŢIMIA I : Poate în subconştient. Dar cum subconştientul nu ni-l putem controla, nu-mi fac nici o vină. Subconştientul e un fel de subsol igrasios al conştiinţei noastre. Nu-i aşa, domnule Filozof ? (Acesta nu-i răspunde. Către Vica.) Da, mă gîndisem dinainte ca, în cazul în care el va muri, să încerc să mă căsătoresc cu tine, exista în mine această intenţie perfidă. Adică, să vin să-ţi anunţ moartea lui, să stau prin preajma ta, după care să încep să-ţi fac curte. Pe urmă, cînd moartea lui s-a adevărit, mi s-a părut mai la îndemînă să-i iau identitatea, iar tu să-mi devii soţie fără nici un efort. Crezi că dacă veneam la tine ca prietenul lui şi-ţi făceam curte aproximativ citeva luni sau un an nu mă luai de bărbat ? Mă luai.

FILOZOFUL (către Profesor) : Tot ce aud e sublim şi straniu. Totul pare o invenţie literară de cea mai bună calitate.

PROFESORUL (către Filozof) : Am impresia că prietenul nostru n-a spus totul.

VICA (frîmîtată) : Nu vreau să fac un păcat şi să te acuz pe nedrept, dar mă întreb dacă nu cumva l-ai ucis chiar tu, intenţionat.

CHIŢIMIA I : Bănuiala asta să-ţi iasă din cap ! Totul s-a întîmplat aşa cum am spus. Martor mi-e Dumnezeu. (Rău.) Cum îţi închipui că aş fi putut să-mi omor prietenul pentru tine ? Uită-te în oglindă.

VICA : Da, dar pe atunci eram frumoasă ! Tu singur ai recunoscut. Mă iubeai în taină, te obsedam... Bănuiala mea e verosimilă... Sper, totuşi, că nu l-ai ucis, sper... Chiar dacă m-ai fi iubit ca un nebun, nu te-aş ierta !

CHIŢIMIA I : Nu te iubeam atunci, cînd trăia el... Îmi plăcea... Mă şi obsedai puţin... Dar nici chiar într-atît încît să mă împingi la violenţă.

VICA : Atunci e altceva la mijloc. Înseamnă că te-a obsedat gîndul celebrităţii. Te-ai gîndit să te căsătoreşti cu mine pentru a pune mina pe lucrările lui, ştii că el mi le-a lăsat mie în păstrare. Ştii că lucrările lui sînt de valoare şi că el are geniu. Înseamnă că ai făcut totul din cea mai abjectă meschinărie şi că eşti un impostor sinistru ! Asta eşti !

CHIŢIMIA I : Gîndul de a-i lua ideile mi-a venit mai tîrziu, iar în valoarea lor genială n-am crezut niciodată, nici chiar acum, cînd Profesorul pretinde că voi lua, vrînd-nevrînd premiul Nobel.

PROFESORUL : O să-l iei !

FILOZOFUL : Nu-l ia !

PROFESORUL : De ce ?

FILOZOFUL : Am să vă spun cînd vom rămîne singuri.

VICA : Ce înseamnă singuri ? Adică fără mine ?

FILOZOFUL : Vai, doamnă, n-am făcut nici o aluzie !

VICA (teribil de tulburată) : Ce să înțeleg din toate astea ? Că el există ? Că s-a întors ? S-a întors unde ? Și de unde ? (Către Chițimia I.) L-ai văzut, într-adevăr ? Ai vorbit cu el ? (Acesta tace.) Cum arată ? Te-a întrebat ceva de mine ?

CHIȚIMIA I : Nu !

VICA : Dar de ce nu m-ai chemat ? Poate voiam să-i vorbesc ! (Plinge.) Voiam să-l văd ! Cum ai putut să nu mă chemi ?

CHIȚIMIA I : Uite că nu mi-a venit ideea !

VICA : Dacă există cu adevărat, va trebui să-i dau o explicație... Să-i explic cum l-am trădat vreme de douăzeci de ani, cu bunăștiință. Probabil că sint vinovată... Poate că trebuia să-l aștept... Din moment ce el s-a întors, trebuia să-l aștept... (Iese, călcând țepăună, ca o somnambulă și trece în camera cealaltă, închizând glasvandul în urma ei. Ceilalți rămân o vreme îngândurați.)

PROFESORUL (către Filozof) : Voi ai să spui ceva mai înainte.

FILOZOFUL : Da. Că planurile dumneavoastră de a lansa această idee pe piața mondială și de a cuceri premiul Nobel sint foarte aproape de prăbușire.

PROFESORUL : De ce ?

FILOZOFUL : Dacă domnul Chițimia este normal, iar eu nu mă îndoiesc de asta, și dacă ceea ce ne-a relatat este exact, tipul vă va lăsa cu buza umflată.

PROFESORUL : Dumneata crezi că, într-adevăr, persoana e Chițimia cel autentic sau...

CHIȚIMIA I : Sau ce ?

PROFESORUL : Știu și eu ? O sosie... O dublură... Nu-mi dau seama ce.

FILOZOFUL : Domnilor, nu asta are importanță, adică ce este sau ce nu este. Important e că nu mai sînteți proprietarii ideii... Că a apărut proprietarul cel adevărat... Care se mișcă și, mai ales, vorbește... Din punct de vedere juridic, ideea nu vă mai aparține. (Pauză.) Din fericire, cred că posed soluția cu care puteți ieși din încurcătură. Da, cred că am soluția cu care lucrurile pot fi luminate și toate confuziile lichidate.

PROFESORUL : Păi, spune-o !

FILOZOFUL : Aceasta iese, însă, din cadrul consultației și se plătește după un tarif special. Două sute de lei. (Profesorul și Chițimia I se privesc nedumeriți.)

PROFESORUL : Adică dorești încă două sute de lei, ca să ne spui ideea ?

FILOZOFUL : Exact.

PROFESORUL (către Chițimia I) : Ai această sumă ?

CHIȚIMIA I : Și nici nu vreau să mai apelez la nevastă-mea. Această ființă mi-a devenit oribilă.

PROFESORUL (scoate o sută din buzunar și i-o arată Filozofului) : O sută e suficient ?

FILOZOFUL : Știi foarte bine că nu suport toameala.

PROFESORUL (îi dă două sute) : Poftim ! Îmi dai chitanță ?

FILOZOFUL : Bineînțeles. (Îi dă o chitanță.) Dragii mei, iată despre ce e vorba. Eu am să vă relatez un caz similar, iar dumneavoastră veți trage concluziile cuvenite. Un client de-al meu — altfel medic destul de reputat — mi s-a plins de următoarea chestiune : se trezea în fiecare miez de noapte strigat de cineva, de o voce care semăna exact cu a lui. Se scula, se ducea în camera alăturată și acolo peste cine credeți că dădea cu el însuși. Adică o ființă care semăna exact cu el și care-i cerea fără încetare : „Dă-mi drumul afară ! Dă-mi drumul afară !” Clientul meu, speriat de situație, a ținut, însă, ființa respectivă închisă în camera respectivă și m-a întrebat pe mine ce e de făcut. În primul rînd că nu putea dormi, în al doilea rînd că ființa aceea putea să scape. Am avut o discuție îndelungă, din care au reieșit două ipoteze : ori că e vorba de un frate geamăn, despre care nu aflase pînă atunci, ori că e vorba de un alter ego, adică de o dedublare, de o porțiune independentă a propriei sale ființe. Cum astfel de cazuri sint fără ieșire, i-am sugerat ceva, iar el, în noaptea următoare, s-a dus în camera alăturată și, fără nici un zgomot... (Sugerează, printr-un gest, sugrumarea cuiva.) Asta e tot. (Pauză.) Profesorul și Chițimia I se gîndesc, îndelung.)

CHIȚIMIA I (către Filozof, îngîndurat) : Credeți că...

PROFESORUL : Mai încet !

CHIȚIMIA I : Credeți că ar fi cazul să încercăm o...

FILOZOFUL : Nu așteptați mură-n gură de la mine. Sper că sînteți destul de inteligenți ca să înțelegeți că, în astfel de situații, nu există decît o variantă.

PROFESORUL (către Chițimia I) : Din păcate, prietenul nostru are perfectă dreptate. Părerea mea este să procedezi în felul următor : la noapte, o trimiți pe doamna undeva, la o rudă, sub un anumit pretext... Deși cred că nu e cazul. (Se răzgîndește.) Nu, nu e cazul, pentru că ar bănuî, și cine știe ce i-ar trece prin cap. La ora aceea ea oricum doarme, așa că...

CHIȚIMIA I : Așa că ce ?

PROFESORUL : Poți lucra nestîngherit.

CHIȚIMIA I : Ce să lucrez ?

PROFESORUL (enervat) : Dumneata faci pe prostul ? Îl vei lucra pe individ... (Imită gestul stringerii de gît.)

CHIȚIMIA I (decis) : Nu.

FILOZOFUL : De ce ?

CHIȚIMIA I : Nu pot.

FILOZOFUL : Ți-e frică ?

CHIȚIMIA I : Nu sînt capabil.

PROFESORUL : Din moment ce ai mai făcut-o odată...

CHIȚIMIA I : Nu insistați ! Dacă vă spun că nu pot, înseamnă că nu pot ! Nu mă ajuta nervii. Ia duceți și voi în spinare o obsesie timp de douăzeci de ani și să vedem dacă vă mai convine să riscați încă una ! Sint la capătul puterilor. N-am închis ochii toată noaptea. Mi-e frică !

FILOZOFUL : Tie-frică de el?

CHIȚIMIA I : Firește. Deși pare blind și la locul lui, cine știe ce reacție poate avea la un moment dat. Dacă are și el aceeași intenție?

(Profesorul și Filozoful se privesc iluminati.)

PROFESORUL : Ai dreptate. Vom proceda altfel. Așteptați-mă câteva clipe. Mă întorc cu o soluție. (Iese pe ușa de la intrare.)

FILOZOFUL : Domnule Chițimia, dar care este numele dumitale adevărat?

CHIȚIMIA I : Poate n-o să mă credeți, dar l-am uitat. Am făcut un mare efort de voință și l-am uitat.

FILOZOFUL : Era un nume frumos?

CHIȚIMIA I : Un nume normal. N-aveți impresia că Chițimia are o rezonanță sumbră?

FILOZOFUL : Chițimia?! Într-adevăr, e un cuvânt care mie îmi dă fiori răplăcuți pe șira spinării. E un nume draculic, de vampir. Domnule, eu mă duc. Țineți minte ce vă spun : sinteți în pericol. Acționați rapid.

CHIȚIMIA I : Vă rog să așteptați până vine domnul Profesor. Nu mă lăsați singur.

FILOZOFUL (îndreptându-se spre ușă) : Dar sinteți cu soția...

CHIȚIMIA I (misterios și îngrijorat) : Soția?! (În șoaptă.) Mă întreb dacă, într-adevăr, ea e străină de aceste vizite, dacă nu cumva... FILOZOFUL : Exclus. Am privit-o atent. Nu știa nimic. Suferea sincer.

CHIȚIMIA I : Totuși, nu plecați.

PROFESORUL (intră însoțit de Japonez) : Am sosit.

JAPONEZUL : Bună ziua. Domnu' Chițimia, mai sinteți supărat pe mine?

PROFESORUL : Lasă asta. Ai înțeles ce ți-am spus pe drum?

JAPONEZUL : Eu sint născut la șase luni jumate și cam redus la minte. Spuneți-mi încă o dată despre ce e vorba și cit primesc.

PROFESORUL : Vei sta ascuns după această draperie și, cind îți va face semn domnul Chițimia, vei ieși și... (Face semnul gîturii.) Cinci sute e bine? Uite două sute avans. (Îi dă două sute.)

JAPONEZUL : Îmi trebuie o pereche de mănusi.

CHIȚIMIA I (caută în palton și-i dă o pereche de mănusi) : Poftim.

JAPONEZUL : N-am înțeles o chestie : vreți să-l lichidați total? Pentru că, în cazul acesta... dublez prețul...

PROFESORUL (le face cu ochiul celorlalți) : Nu. Doar atît cit să-l ametești și să-l sperii.

JAPONEZUL : Perfect. (Își pune mănșile.) Cit mai avem de așteptat?

(Se aude soneria de la intrare. Cei patru incremenesc. Japonezul se ascunde, instinctiv, după draperie.)

PROFESORUL (în șoaptă, către Chițimia I) : Crezi că e el?

CHIȚIMIA I (tulburat) : S-ar putea... Ascundeți-vă! (Profesorul și Filozoful se ascund după draperie, lîngă Japonez. Chițimia I se duce și deschide.) Poftim!

CHIȚIMIA II (intră sfios, slab, palid, foarte tînăr, cu un zîmbet dezarmant pe față) : Te deranjez?

CHIȚIMIA I (încercînd să pară calm) : Nu... Nici vorbă... Dar de ce crezi că mă deranjezi?

CHIȚIMIA II : Am zis și eu așa... (Pauză. Cei doi tac și se privesc, stînjeșiți.)

CHIȚIMIA I : Iartă-mă că revin asupra întrebărilor pe care ți le-am pus mai înainte.

CHIȚIMIA II : Te rog.

CHIȚIMIA I : Cu ce scop îmi faci tu aceste vizite în ultimul timp?

CHIȚIMIA II : Cum cu ce scop?

CHIȚIMIA I : Da. Cu ce scop?

CHIȚIMIA II (încurcat) : Veneam să te văd... să... Dar dacă te deranjez...

CHIȚIMIA I : Nu-i vorba de deranj, deși mă incomodează oarecum aceste vizite, mai ales cînd au loc după miezul nopții. Totuși, trebuie să-mi dai o explicație. Acum! Pe loc! Ce semnificație are prezența ta aici? Vrei să-mi reproșezi ceva?

CHIȚIMIA II : Ce să-ți reproșez?

CHIȚIMIA I (își iese, brusc, din minți și începe să urle) : Știi tu foarte bine ce vrei să-mi reproșezi! Te simți frustrat, jefuit, despuiat? Dorești să mă acuzi? Să mă sperii? Să mă ucizi? Vrei ceva înapoi? (Se îndreaptă spre el, violent.) Ascultă! Să nu îndrăznești să-mi reproșezi ceva! Eu nu am nici o vină față de nimeni! Nici tu, în locul meu, nu ai fi fost altfel! Știi bine ce spun! Iar dacă vrei numele înapoi, ia-l și du-te dracului! Du-te cu numele tău și cu trecutul tău cu tot! (Face un semn spre locul unde se află Japonezul. Acesta iese din spatele draperiei și se îndreaptă în virful picioarelor spre Chițimia II, care e cu spatele. În aceeași clipă, apare Vica, și Japonezul se oprește, derutat.)

VICA (aeriană, cu glasul stîns de emoție, către Chițimia I) : De ce strigi la el? (Se apropie, îl împinge pe Chițimia I la o parte, și-l privește, fără să se mai sature, pe Chițimia II. Se privesc îndelung, cu o nesfîrșită uimire.) Dragul meu, cit de neschimbat ai rămas! Mă recunoști?

CHIȚIMIA II (întimidat) : Sigur că te recunosc...

VICA (într-un extaz sublim) : Ai același glas ca în ziua cînd ne-am cunoscut, în fața florăriei. Dar ești palid, palid... Doamne, ce palid ești și cită lumină mai ai în ochi! Spune-mi, ți-a fost dor de mine și ai venit să mă vezi? Ai venit să mă iei? Te așteptam, te așteptam, în ultimul timp nu mai aveam răbdare, bine-ai venit, bine-ai venit, așteaptă-mă o clipă, voi fi gata imediat și vom pleca... (Dispare în încăperea cealaltă. Profesorul și Filozoful ies din spatele draperiei și, împreună cu Japonezul și Chițimia I, se apropie amenințător de Chițimia II, care stă absent în mijlocul încăperii. În clipa ur-

mătoare apare însă Vica și toți încremenesc de uimire : aceasta s-a transformat și a înținerit cu douăzeci de ani, e frumoasă, suavă, cu chipul iluminat de fericire. Ea îl ia de mină pe Chițimia II și-l trage spre ușă, febrilă.) Să mergem, dragul meu ! Trebuie să ne grăbim ! Să ne grăbim !... (Cei doi ies. Un lung moment de tăcere. Japonezul își scoate mănușile, i le întinde lui Chițimia I și se îndreaptă spre ușă.)

JAPONEZUL : Cu mine sper că nu mai aveți treabă. (Pauză.) Cît privește avansul... rămâne avans... (Iese.)

FILOZOFUL : O să mă duc și eu. Am un client care mă așteaptă. Vă salut cu respect ! (Iese.)

PROFESORUL (într-un târziu) : Și eu o să dau o fugă până acasă. Trebuie să tai niște lemne. Mă scuzi. (Iese.)

CHIȚIMIA I (îngândurat) : Va să zică ea a plecat, el a plecat, ei au plecat. **CIC-ul** e aproape rezolvat. (Cu un gest brusc răstoarnă macheta, sfărâmînd-o. Apoi se așază, îngîndurat.) Și acum voi încerca să-mi aduc aminte care este numele meu...

CORTINA

